

OPGAAN IN HET LANDSCHAP

WILDKAMPEREN

IN DE ALPEN

Wie wil dat nu niet: rugzak op, het hooggebergte in en je overgeven aan de elementen? Maar mag dat wel en hoeveel ervaring heb je nodig? Matthieu Veldhuis is een wildkampeerspecialist én ervaren genietter en doet de kunst van het wildkamperen in de bergen voor ons uit de doeken.

TEKST & FOTO'S MATTHIEU VELDHUIS

Glarus, Zwitserland. Met de voorjaarszon vol in ons gezicht dalen we af. Zonet nog stonden we op de top van de Schwarzstockli en keken we uit over het noordelijke laagland, omringend door met sneeuw bedekte toppen. Nu zijn we op zoek naar een plek voor de nacht. We zoeken een vlak stukje met zoveel mogelijk zon-expositie en bruikbaar water. We komen op een plek met een verpletterend uitzicht op de Glärnisch aan de overkant van het dal. Hierboven willen we zo lang mogelijk in de stilte zijn. Maar hier is geen water. Ik ga kijken aan de rand van een groot sneeuwveld. We hebben geluk. Er komt een stroompje uit.

Als de tent is opgezet en ingericht begint voor mij een favoriet onderdeel van het wildkamperen. Urenlang fotografeer ik, hang wat rond, loop een heuvel op, was me bij het stroompje, lees een boek en zet een kopje koffie. Maar bovenal probeer ik op te gaan in de majestueuze omgeving. De zon heeft een hoofdrol: die zorgt voor subtiele verschuivingen van lichtinval en voor een aangename temperatuur. Dankbaarheid is wat het oproept. Hier komt alles samen.

Waarom wil ik dit?

Het gaat mij om het moment dat ik het denkbeeldige bordje "hier eindigt de geciviliseerde wereld" passeer. Dat beangstigt me en wakkert tegelijk een honger naar avontuur in mij aan. Vanaf nu zijn we op elkaar aangewezen. Het is die mix van ontspanning en intellectuele, emotionele, fysieke uitdaging die prikkelt. Ruim twintig jaar maak ik met mijn vriendin Ellen wildkampeertochten. We willen worden overweldigd door de

schoonheid van de natuur. Onze aandacht ligt op wat er nu gebeurt: heb ik honger/dorst, ben ik koud/warm/nat/droog/moe/blij? Heb ik pijn, geniet ik van de omgeving, zie ik op tegen de afdaling, verbaas ik me over m'n eigen fitheid? Als we beginnen met wandelen, weten we niet waar we de komende nacht zullen slapen. Soms lopen we maar twee uur wanneer we op een plek komen die gewoon te mooi is om te laten schieten, en het komt voor dat we verder lopen omdat er geen geschikte plek is. Deze onzekerheden creëren spanning, het geeft focus en ontspanning tegelijk. Even na zonsondergang is het gebruikelijke

Het gaat mij om het moment dat ik het denkbeeldige bordje "hier eindigt de geciviliseerde wereld" passeer

tijdstip om de tent in te gaan. Lezen en dan slapen. Mijn lichaam wil herstellen van een ongebruikelijke inspanning: in de bergen lopen met een zware rugzak. De tent voelt als een veilig onderkomen. Je ziet niet wat erbuiten is, hij beschermt je tegen regen en wind en het is er gemiddeld zeven graden warmer dan buiten. Op deze heldere en koude avond heb ik het in een mum van tijd heerlijk warm gekregen in mijn donzen slaapzak. Als het licht uitgaat, probeer ik geluiden op te vangen. Niets.

Uren later word ik wakker omdat ik naar de wc moet. Die is hier natuurlijk niet. Ik trek een t-shirt aan, zet de hoofdlamp op en stap de tent uit. Ik doe het lampje direct uit, want met het licht van de maan zie ik

↪ Ontbijt met zicht op de Glarner Alpen.

← Welkome ochtendzon.

voldoende. Het is koud. Maar de warmte die ik mee heb genomen uit de tent lijkt aan me te kleven. Ik neem het nachtelijke landschap in me op. De sterren zijn ontelbaar en de Glärnisch ziet eruit als een onneembare zwarte vesting. Beneden in het dal zijn lichtjes. De warmte glijdt langzaam van me af en ook al wil ik nog niet, ik ga de tent weer in.

De ingrediënten

Zelfstandig een wildkampeertocht ondernemen vraagt om een gedegen voorbereiding. Uitgangspunt voor mij is dat ik word

betoverd door een mij onbekend gebied. Twintig jaar geleden ging ik naar gespecialiseerde boekenzaken en kocht er gedetailleerde kaarten en wandelboeken. Nu is er het internet. Het uitrekenen van hoogtemeters, afstanden, looptijden en inschatten van de technische eisen moet je vooral vaak doen om het onder de knie te krijgen. Daarnaast heb je licht en duurzaam materiaal nodig en moet je over een goede basisconditie beschikken.

De volgende schakel is je gezelschap. Er is iemand nodig die boven de individuen staat

← Mijn favoriete moment van de dag.

→ De alm oversteken.

De koele ochtendlucht is heerlijk Dit moment heeft geen woorden nodig

om het algemeen belang te waarborgen. Dat belang komt neer op plezier en veiligheid. De laatste stap is het afstemmen van de exact afgemeten hoeveelheden eten en

brandstof. En natuurlijk heb je voor vertrek de weersvoorspelling in de gaten gehouden. Zonder ervaring wildkamperen in het hooggebergte is vragen om teleurstelling. Belangrijk is een tocht te plannen en daarbij 'escapes' in te calculeren omdat de vele variabelen (fysieke gesteldheid, veilig drinkwater, veilige en geschikte plek, het weer, voorraden, materiaalpech, te technische route enz.) er nagenoeg altijd voor zorgen dat je afwijkt van het originele plan.

In de avond had ik een inschatting gemaakt over hoe laat we 's ochtends de zon zouden voelen. We staan op een helling die naar het westen gericht is met in het oosten een berg. Dat betekent dat het zonlicht onze plek laat bereiken. We hebben een lange dag voor ons en we zullen vroeg opstaan. Mijn inschatting is dat we de zon net wel of net niet bij het ontbijt zullen voelen. Het is even boven nul en ik doe mijn muts op, donsjack aan en zet water op voor koffie en

DE KLEINE LETTERTJES

• **Zwitserland:** Er bestaan duidelijke richtlijnen. Op de website van de Zwitserse alpenvereniging vind je de basisregels voor wildkamperen en informatie over natuurgebieden waar beperkingen gelden.

Kort en bondig komt het hier op neer: kampeer boven de boomgrens, laat niets achter, verblijf maximaal één nacht in kleine groepen, toiletteer op minstens 100 meter van water en begraaft, verbrand of neem het toiletpapier mee en blijf weg uit *Jagdbahngebiete* en andere beschermde natuurgebieden. Sta je in de buurt van een hut, overleg dan met de huttenwaard.

Deze basisregels van de Zwitserse alpenvereniging dienen

als leidraad voor de overige Alpenlanden.

• **Duitsland:** Wildkamperen in het hooggebergte is toegestaan met inachtneming van de basisregels. Het logeren in hutten wordt expliciet geadviseerd door de Duitse alpenvereniging.

• **Frankrijk:** Er is geen algemeen verbod op wildkamperen. Gemeenten hebben echter de mogelijkheid verboden op te leggen en dat betekent in de praktijk veel restricties. Naast de basisregels heeft Frankrijk er twee toegevoegd om in het hooggebergte te mogen wildkamperen: je plek moet minimaal op een uur lopen van een hut of straat zijn en de tent mag tussen 19 uur en 9 uur staan. Nationale parken hebben eigen

(streng) wildkampeerregels.

• **Italië:** Wildkamperen is slechts met toestemming van de grondeigenaar mogelijk. De regelgeving is complex en ondoorzichtig. Gemeenten en parken hebben hun eigen regels, dus informeer vooraf. Er zijn enkele uitzonderingen: zo mag je bijvoorbeeld in Valle d'Aosta boven de 2500 m buiten het Parco Nazionale del Gran Paradiso bivakkeren.

• **Oostenrijk:** Op de site van de Oostenrijkse alpenvereniging wordt gesproken over een 'bureaucratische jungle'. Hier zijn richtlijnen per provincie te vinden. Er zijn grote verschillen: in Voralberg bijvoorbeeld, is veel mogelijk terwijl Tirol enkel het ongeplande bivak toestaat. Met

inachtneming van de basisregels zijn er na enig speurwerk wel plekken in de bergen te vinden.

Naast deze regels speelt *veiligheid* een cruciale rol. Bij het kiezen van een plek moet je de inschatting kunnen maken of er gevaar is voor steenslag, hevige wind, bliksem of een snel stijgend waterpeil bij rivieren.

Op Bergwijzer.nl/magazine/ 2016-1 hebben we de links naar alle internetbronnen rond wildkamperen op een rijtje gezet, inclusief enkele te downloaden overzichtsbestanden.

↑ Kalkbergen in de Rhätikon.

thee. In de kou lijkt het wel alsof de brander er meer dan evenredige moeite mee heeft. Recht tegenover ons staat de inmiddels vertrouwde kolos, de Glärnisch, al vol in de zon. In het ochtendlicht laat de berg zich van een kleurrijke kant zien.

Op een paar plekken links en rechts van ons verlicht de zon al enkele licht bevroren grassprietten en rotsen. Het wachten is begonnen: wanneer gaan we haar stralen voelen? En zal ze warm genoeg zijn om de tent op te drogen? Die is door condens nat geworden. We praten niet veel. We zitten, eten, drinken, kijken, voelen de temperatuur en halen diep adem. De koele lucht in de ochtend vind ik heerlijk. Dit moment heeft geen woorden nodig. En als we iets

zeggen dan is het om elkaar te wijzen op de terugtrekkende schaduw. Wanneer het zover is, is de zonnewarmte sterker dan ik had gehoopt.

Mag het ook?

Er is een onderscheid tussen bivakkeren, wildkamperen en vrij kamperen. Bivakkeren is een ongeplande noodovernachting. Het wordt ook wel *Alpinbiwak* of noodbivak genoemd. Bij een bivak kan je een tent gebruiken, maar gebruikelijker is een bivakzak. Dit wordt in de Alpen getolereerd. Bij wildkamperen en vrij kamperen gaat het om een geplande overnachting. Deze vormen worden vaak door elkaar gehaald. Het begrip wildkamperen betekent een geplande nacht in het hooggebergte. Vrij kamperen is overnachten buiten campings, of andere ingerichte plekken en buiten het hooggebergte.

Vooropgesteld: de regels zijn zelden eenduidig. Ze verschillen van land tot land, van provincie tot kanton, van *Jagdbanngebiet* tot nationaal park of lokaal natuurgebied. Het is een jungle (zie *kader op blz. 31*). Internet biedt veel informatie en toch kan je op de berg voor verrassingen komen te staan: verboden die je vooraf niet voorzien had. Evengoed is wildkamperen een beleving voor de zintuigen en met een goede voorbereiding, flexibiliteit en een flinke dosis expertise is het een onvergetelijke ervaring. Wat houdt je tegen om de wildernis van dichtbij te beleven? ■

Matthieu Veldhuis is oprichter van NatuurGeweldig. Hij ontwikkelt en begeleidt maatwerk wildkampeertochten in o.a. Zwitserland en Noorwegen.